

Maktmänniskor, renegater och "fula gubbar"

Vad skulle man göra om det inte fanns böcker i tider som dessa. Jag är en relativt flitig bokläsare och senaste månaderna har jag plöjt igenom flera böcker av skilda slag. I höstas "påannonserade" jag Mantells sista bok i Cromwelltrilogin. Nu har jag läst den. Men först läste jag om del ett och två för att komma in i historien och bekanta mig igen med det stora persongalleriet.

Jag har under en tid befunnit mig i en 1500-talsbubbla och förstått att jag kan skatta mig lycklig, att jag inte levde på den tiden. Då kunde man bli 'ett huvud kort' av alla möjliga skäl. I England regerade Henrik VIII som verkar ha varit en lynnig härskare.

Runt honom "surrade" flera adliga släkter som ville åt tronen och makten. Henriks handgångne man var Thomas Cromwell. En person från samhällets lägsta skikt. Hans far var smed och krogvärd. Trots sin enkla härkomst lyckades Cromwell avancera till maktens absoluta topp. Han hade sitt finger med i allt som rörde riket under ett tiotal år.

Han tjänade den nyckfulle Henrik Tudor på alla sätt. Tog strid med påven för att få kungens äktenskap med Katarina av Aragonien annullerat så att han kunde gifta om sig med Anne Boleyn. Han ordnade sedan också så att kungen kunde bli fri från Anne Boleyn. Hon fick plikta med livet.

Därefter kunde kungen gå vidare och äkta nästa maka, Jane Seymour. Hon dog i samband med att hon födde sonen Edward. Henrik VIII hann med tre fruar till, men dem behövde inte Cromwell bry sig om, då hade han redan hunnit bli halshuggen, som det verkar genom ett av Henrik VIII:s många infall.

En läsoplevelse var det, precis som jag trodde.

Henrik VIII

Thomas Cromwell

Klas Östergren

I julklapp fick jag Klas Östergrens senaste bok "Renegater" En riktig "tegelsten", Man kan säga att det är en uppföljning av hans böcker "Gentlemen" från 1980 och "Gangsters" från 2005. I alla tre böckerna figurerar den specielle Henry Morgan.

Östergren väver ihop fiktion med vissa händelser som hänt och figurerar själv som en av personerna. En stor del av boken "Renegater" ägnas åt den mediala uppståndelse som Svenska Akademien hamnade i för några år sedan. I en rapport som bokens huvudperson får i uppdrag att skriva skildras det hela inifrån. Östergren döper om akademiledamöterna med namn plockade ur florans "familjen gräs". Riktigt kul. Och väldigt på kornet (nu var jag lite rolig). Således finns där förutom hans ego "Herr Svingel" även Fru Råg, Herrar Kavle, Darrgräs och Åxing m.fl.

Och så förstås Fru Timotej med sin make, den s.k. kulturprofilen, vilka spelar huvudrollen i det uppkomna problemet. Vilken samling! I en kvarleva från Gustav III:s dagar där tiden verkar ha stått still. Genom den där fransmannens agerande blev nu institutionen granskad från topp till tå. Där fick akademien en verklig gökunge i boet. Han raserade akademiens rykte både här hemma och utomlands. Nobelpris fick ställas in. Det var till och med tal om att ta ifrån Akademien uppgiften att få utse nobelpristagaren i litteratur.

När jag läst klart Renegater fortsatte jag med en liten pocketbok, "Klubben", författad av Matilda Voss Gustavsson. Då fick jag information från ett annat håll om samma 'akademihistoria' som beskrivs i "Renegater". Boken är en uppföljning av Voss Gustavssons reportage i DN om arton av de kvinnor som den s.k. Kulturprofilen utsatt för sexuella trakasserier och våldtäkter. Matilda Voss Gustavsson fick Stora Journalistpriset för sitt reportage.

Plötsligt fick allmänheten insyn i vad som pågått i decennier. Hade Svenska Akademien lyssnat när de först fick vetskap om problemet hade de sluppit schavottera på det vis de nu fick göra. Ingen genomsådde eller ifrågasatte personen som medföljde Fru Timotej och tilläts få insyn i den annars så slutna institutionens alla tänkbara vrår. Påföljden blev också att namn på nobelpristagare läcktes.

Den ansedde Herr Timotej, en primat av hankön verkar ha mycket skev självuppfattning och vara helt i avsaknad av impuls kontroll. En skrytsam mytoman

med förmåga att dupera. En i raden av män som ljuger sig fram genom livet. En dubbelnatur, en "ful gubbe" med smak för unga flickor.

Ack ja, världen är till för att bedras.

Sedan 2018 har halva antalet av Svenska Akademiens stolar fått nya 'brukare'. Min syn på Akademin kommer aldrig mer att bli vad den var. Herr Timotejs nära vän, den tidigare "ständige sekreteraren" Herr Styvvepe, liksom hans kumpaner, sjönk också ner i absolut bottenläge. De lär inte kunna kravla sig upp igen. Insåg att de har en mycket "pubertal" inställning till kvinnor. Märkligt hur vissa människor tycker sig vara av Gud utsedda och utvalda att sätta sig över alla uppförandekoder, normer, regler och lagar som gäller för övriga menigheten. Pösmunkar med egon uppblåsta till bristningsgränsen. Under en tid har de lyckats leva upp till ett nytt motto för Svenska Akademien, i stället för "Snille och Smak" blev det "Dille och Osmak".

Fakta om Svenska Akademien

Det är en kunglig akademi som grundades av kung Gustav III, år 1786. med syftet att "arbeta uppå Svenska Språkets renhet, styrka och höghet".

Akademin omfattar 18 ledamöter. (De aderton.)

Förutom Nobelpriset i litteratur och det s.k. Stora Priset delar de ut närmare ett femtiotal andra priser och stipendier, de flesta årligen. Förutom medalj och diplom får nobelpristagaren i litteratur sedan 2012 åtta miljoner SEK.

Akademin ligger bakom Svenska Akademiens Ordlista (SAOL) och Svenska Akademiens Ordbok (SAOB), två ordböcker med stor språklig auktoritet.

Sveriges monark har inflytande över samfundets regelverk.

Huset de håller till i är det gamla Börshuset vid Stortorget i Gamla Stan. Huset är uppfört 1773–1778 av Stockholms borgerskap för Stockholms fondbörs efter ritningar av arkitekt Erik Palmstedt. Sedan 1914 disponeras husets ovanvåningen i Börshuset av akademien. En förmögen dam, Magna Sunnerdahl, donerade i början av förra seklet. 500.000 kronor till Svenska Akademien för inköp av nyttjanderätten till de två översta våningarna i Börshuset för all framtid. I undervåningen finns Nobelmuséet sedan 2001.

Svenska Akademien har ett "kapital" om ca 1,7 miljarder. Det är en sluten och skattebefriad organisation. Aktieförvaltaren Akademiinvest förvaltar Akademiens tillgångar. Akademien äger fastigheter och lägenheter. Akademiens våning i Paris fick "Herr Timotej" ta hand om. Även i Berlin finns en våning som "Herrskapet Timotej" brukade använda.

Ledamöterna har ett grundarvode på 10.000 per månad, det är avsett för deras förberedelser för torsdagssammankomsterna. Sedan tillkommer en summa om 85.000 till 145.000 per år och kommittéuppdrag. De kan sitta i flera kommittéer samtidigt. De har fri tandvård och sjukvård, obegränsad limosinservice, fria bio-, teater- och operabiljetter, 10.000 per år till festkläder och 22.000 till böcker och vissa bostadssubventioner. Varje torsdag äter de fin middag på Den Gyldene Freden med ädla drycker till förrätt, varmrätt och dessert.

Den ständige sekreteraren har en månadslön på 150.000 kronor. Dessutom ett mycket förmånligt pensionsavtal. Den förra ständige sekreteraren Engdahl har en miljon om året "till döddagar".

Inger Klintberg Danielsson, 14 mars 2021.